

УДК 616.61:616.834-008-07

**ПЕРИВАСКУЛЯРНІ ЗМІНИ КОН'ЮНКТИВИ - МАРКЕР
ТЯЖКОСТІ ПЕРЕБІГУ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ У
НЕФРОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ**

С. В. Трунова, Т. Д. Никула, В. Є. Кондратюк

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 Національного
медичного університету імені О.О. Богомольця, Київ

Резюме: Визначення величини індекса периваскулярних змін кон'юнктиви і їх локалізації у відповідних ділянках кон'юнктиви очей можуть бути маркерами для топічної діагностики метамерних уражень певних судинних басейнів і прогнозу тяжкості перебігу артеріальної гіпертензії (АГ) у хворих на хронічну хворобу нирок (ХХН).

Ключові слова: артеріальна гіпертензія, високорефлексогенні зони, судинний басейн, остеохондроз хребта, індекс периваскулярних змін кон'юнктиви, хронічна хвороба нирок.

Вступ. На особливості перебігу артеріальної гіпертензії (АГ) у хворих на ХХН з остеохондрозом хребта (ОХ) можуть впливати іритативні метамерні ураження (МУ) окремих судинних басейнів (СБ). Тому для оцінки тяжкості перебігу АГ доцільно вивчати ознаки периваскулярних змін кон'юнктиви очей, котрі можуть слугувати додатковими маркерами диференціювання уражень окремих СБ.

Мета: дослідити величину індекса периваскулярних змін (ІПЗ) кон'юнктиви та визначити локалізацію вогнищ максимальних дисциркуляторних змін у певних ділянках кон'юнктиви очей, котрі можуть слугувати маркерами для топічної діагностики уражень окремих СБ та прогнозування тяжкості перебігу АГ у хворих на ХХН.

Матеріал і методи: у 72 хворих на ХХН з АГ на тлі МУ окремих СБ при ОХ та у 25 практично здорових осіб віком від 52 до 72 років, проведено клініко-вегетативне, рентгенографічне, сфігмометричне, тензоалгезиметричне обстеження у порівнянні з дослідженням індекса периваскулярних змін кон'юнктиви очей, що включали ознаки геморагій, периваскулярного набряку, вогнищевих відкладень ліпідів тощо. Такі зміни виникали внаслідок дизциркуляторних і трофічних порушень кон'юнктиви у хворих на ХХН з АГ. За ознаками локалізації вогнищевих змін та показниками ІПЗ кон'юнктиви очей кількісно визначали тяжкість периваскулярних судинних змін при різних ступенях тяжкості АГ.

Результати та їх обговорення: При аналізі результатів тензоалгезиметрії хребта встановлено, що у хворих на ХХН, поєднану з тяжкою АГ та ОХ переважали ознаки підвищення порога больової чутливості (ПБЧ) в ділянках функціональних заблокувань сегментів (ФЗС) нижньогрудного та верхньогрудного відділів хребта – 96,8 % ($P < 0,01$), що відповідало ураженням високо-рефлексогенних зон ВРЗ вертебробазиллярного (ВББ), і мезоортального басейнів (МАБ) та сприяло максимальному підвищенню периферичного опору судин, що потенціювало кризові підвищення АТ завдяки підвищенню активності симпатoadреналових структур, коли значно переважали за частотою: периваскулярні зміни: геморагії, периваскулярний набряк, локальне відкладення ліпідів, що відповідало надвисокому ІПЗ (14,8) (табл.1).

У більшості хворих на хронічний пієлонефрит з АГ при ОХ переважали ФЗС в ділянках ВРЗ МАБ – $D_{10} - D_{11}$, $D_{11} - D_{12}$ (91,8 %), що ймовірно призводило до МУ нирок та підвищення артеріального тиску коли периваскулярні зміни проявлялись частіше периваскулярним набряком на тлі майже вдвічі меншого ІПЗ (6,5), порівняно з поєднаними МУ ВББ і МАБ.

Таблиця 1

Периваскулярні зміни бульбарної кон'юнктиви у хворих на ХХН з АГ при ураженнях окремих судинних басейнів

<i>Ознаки порушень мікроциркуляції</i>	<i>Контр. група (n=25)</i>	<i>ВББ і МАБ (n=29)</i>	<i>МАБ (n=26)</i>	<i>ССБ, ЗІРГ (n=17)</i>
Периваскулярні зміни	1	43	17	1
– геморагії	0	12	5	0
– периваскулярний набряк	0	22	9	0
– відкладення ліпідів	1	9	3	1
Індекс периваскулярних змін (ІПЗ)	0,4	14,8	6,5	0,6

У той час, як при ураженнях ССБ відмічалися тільки поодинокі периваскулярні зміни, а ІПЗ достовірно не відрізнявся від норми ($P > 0,1$) на тлі м'якої АГ. Встановлено, що у хворих на ХХН з АГ на тлі поєднаних уражень ВББ і МАБ – 29 і МАБ – 26 осіб та ССБ – 17 мають місце вогнищеві периваскулярні зміни кон'юнктиви, котрі локалізуються відповідно у гетеролатеральних ділянках зовнішніх і внутрішніх кутів очей та у нижніх ділянках кон'юнктиви і корелюють з показниками максимального ПБЧ у ВРЗ уражених СБ та кількісними показниками ІПЗ.

Висновок. Таким чином, величина індекса периваскулярних змін (ІПЗ) кон'юнктиви та визначення локалізації вогнищ максимальних дисциркуляторних порушень у вибіркових ділянках кон'юнктиви очей, можуть слугувати маркерами для топічної діагностики уражень окремих СБ та прогнозування тяжкості перебігу АГ у хворих на ХХН.

Література

1. Коваленко О.Є. Мікроциркуляторні зміни бульбарної кон'юнктиви при спондилогенній вертебробазиллярній дисциркуляції / Коваленко О.Є. // Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П.Л. Шупика, книга 2 (Вип.15) ; наук. ред.

- Ю. В. Вороненко. – К.: МОЗ України, НМАПО ім. П.Л. Шупика, 2006. – С. 663 –667.
2. Трунова С.В. Особенности судинних змін кон'юнктиви у нефрологічних хворих з артеріальною гіпертензією при остеохондрозі хребта / Трунова С.В. // Актуальні проблеми нефрології: Збірник наукових праць .- (Вип.21) / За ред. Т.Д. Никули.- К.- Задруга, ; 2015. – С. 87– 93.

РЕЗЮМЕ

ПЕРИВАСКУЛЯРНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ КОНЬЮНКТИВЫ – МАРКЕР ТЯЖЕСТИ ТЕЧЕНИЯ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ У НЕФРОЛОГИЧЕСКИХ БОЛЬНЫХ

Трунова С. В., Никула Т. Д., Кондратюк В. Е.

(Киев)

Цель: исследовать величину индекса периваскулярных изменений (ИПИ) конъюнктивы и определить их локализацию в соответствующих участках конъюнктивы глаз, которые могут быть маркерами для топической диагностики метамерной патологии (МП) избирательных сосудистых бассейнов (СБ) у больных с артериальной гипертензией (АГ) при хронических заболеваниях почек (ХЗП). **Материал и методы:** Обследование клинко-вегетативное, рентгенологическое, сфигмометрическое, тензоалгезиметрическое в сравнении с бульбарной микроскопией проведено у 72 больных с ХЗП в сочетании с АГ на фоне МП избирательных СБ и у 25 практически здоровых лиц в возрасте от 52 до 72 лет. **Выводы:** Таким образом, определение значений индекса периваскулярных изменений (ИПИ) конъюнктивы и их локализации в соответствующих участках конъюнктивы глаз могут быть маркерами для топической диагностики метамерной патологии определенных СБ и прогноза тяжести течения АГ у больных с ХЗП.

SUMMARY

**PERIVASCULAR CHANGES OF CONJUNCTIV AS A
MARKER OF ARTERIAL HYPERTENSION (AH) GRAVITY
IN NEPHROLOGIC PATIENTS**

Trunova S. V., Nykula T. D, Kondratiuk V. E.

(Kyiv)

The purpose of the work: To investigate the parameters of conjunctiva perivascular changes index and to determine and to locate them in the corresponding areas of eye conjunctiva which can be markers for topical diagnostics of metameric pathology of selective vascular basins (VB) in patients with AH with chronic kidney disease (CKD). **Materials and methods.** The study of clinical and vegetative, radiographic, sphygmometer, tensoalgometry in comparison with conjunctiva microscopy of eyes where conducted in 72 patients with CKD and AH on the background of metameric disorders (MD) of selective VB and 25 healthy individuals aged from 52 to 72. **Conclusion:** So conjunctiva perivascular changes index and their localization in the corresponding areas of eye conjunctiva which can be markers for topical diagnostics of metameric pathology of selective vascular basins (VB) of AH gravity prognosis in patients with chronic kidney disease (CKD).

Key words: arterial hypertension, highly reflexogenic zones, vascular basins, chronic kidney disease, conjunctiva perivascular changes index, chronic kidney disease.